

REPORTATGE | És el primer projecte de l'Observatori de la Vida Quotidiana (OVQ) a les Terres de l'Ebre

L'anarquisme ampostí surt a la llum

El Museu de les Terres de l'Ebre inaugura divendres l'exposició inèdita '1937. Quan la ribera no tenia amo', que aborda amb valuós material fotogràfic i documental les experiències de la col·lectivitat anarquista

REDACCIÓ

El Museu de les Terres de l'Ebre, a Amposta, inaugura divendres (19.30 h.) una exposició inèdita que aborda un aspecte poc estudiat i poc conegut de la Guerra Civil a l'Ebre i per extensió a Catalunya, les col·lectivitats agrícoles. '1937. Quan la ribera no tenia amo. Crònica de la Col·lectivitat General d'Amposta' és el títol de la mostra promoguda per l'Observatori de la Vida Quotidiana (OVQ).

L'estiu del 1936, a més d'un cop d'estat i l'inici de la Guerra Civil, Catalunya va viure una revolució social única a Europa. El sistema productiu canvià radicalment i les col·lectivitats obreres - industrials o agràries - van aconseguir, durant un temps breu, araconar el capitalisme.

Al Montsià i el Delta el triomf del col·lectivisme va ser rotund i la gran transformació de la vida a Amposta, aleshores capital anarquista de l'Ebre, fou un capítol especialment significatiu.

Durant el procés de recerca per a l'exposició 'Pérez de Rozas. Crònica Gràfica de Barcelona 1931-1954' comissariada per Andrés Antebi, Teresa Ferré i Pablo González es van trobar diferents sèries de reportatges sobre col·lectivitats agràries i industrials realitzades arreu de Catalunya durant els anys de la guerra. Des de Sort a Amposta, la nissaga Pérez de Rozas havia retratat un dels fenòmens més singulars de la revolució social del 1936.

Les 25 fotografies de la Col·lectivitat General d'Amposta són el punt de partida del projecte, unes imatges que s'han positivat per primer cop per a l'ocasió just quan fa 80 anys que van ser realitza-

Imatge de les feines del camp de la Col·lectivitat General d'Amposta. FOTO: ARXIU PÉREZ DE ROZAS

Un arrossar del delta de l'Ebre gestionat per la col·lectivitat anarquista d'Amposta. FOTO: ARXIU PÉREZ DE ROZAS

reportatges que la revista gràfica *Umbral* va dedicar a la col·lectivitat.

Unes 1.200 persones

El procés de col·lectivització d'Amposta va començar el juliol de 1936 amb la creació del comitè, es desenvolupà a través del consell municipal dirigit per la CNT i la UGT i culminà a principis del 1937 amb la creació de la Col·lectivitat General d'Amposta amb els anarquistes en solitari. La col·lectivitat estava formada per prop de 1.200 persones, procedents d'un 700 famílies diferents, el 10% de la població. Va ser la més nombrosa de tot l'Ebre i proporcionalment la més rellevant de Catalunya.

Es regia per un comitè de control i estava organitzada en seccions: pagesos (la més important), paletes, indústria arrossegadora, indústria pesquera, intercanvi, pintors, panaders, fusta, ramaders, economia, abastament, i altres de més secundàries.

Va arribar a instaurar un sou familiar com a retribució, i si un home estava al front, el cobrava la dona. També tenia treballadors que no eren col·lectivistes. La vivenda, la farmàcia i el metge eren gratuïts. Si la casa era de propietat, la col·lectivitat pagava la contribució i les despeses. L'escolarització era obligatòria i mixta. De la seva obra, destaca la granja 'Roja i Negra' amb una dotzena d'incubadores elèctriques i 8.000 exemplars de diferents races d'aviaram, una vaqueria amb setanta animals i una producció d'uns 400 litres de llet al dia, una cooperativa de consum instal·lada a l'església, convertida en magatzem, i una fàbrica de mosaic i forn de guix, dos forns de pa, etc.

des, ja que els autors les van classificar com a 'Col·lectivitat General d'Amposta. 22 de setembre de 1937'. La mostra també inclou un apartat dedicat al treball dels Pérez de Rozas durant la guerra.

A més, l'exposició també inclou documentació fins ara inèdita sobre el procés d'incautacions, mapes topogràfics de la ribera i la garriga i cartells d'època.

Entre els materials triats té una presència rellevant la premsa. Així, es poden veure números de la publicació *El Explotado* (1932) al voltant de la qual s'articulava el discurs anarquista ampostí i diferents peces sobre la col·lectivitat publicades durant la guerra a *Solidaridad Obrera*, *i Campop!!* o *Mujeres Libres*. Mereix una menció a banda la sèrie de tres